

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sifre Kodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Ba-midbar

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 597 [1836 oder 1837]

ל יעסמ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8951

תרגום אשכנזי

מסעי לה לו

ויהינטי, איזויעלעם איך רע.
זידענץ האלטע; דען איך דער
עוויגע רעז דירע אונטער דען
קינדערן ישראל'ס.

לו (א) דיא פאמיליענדייפ
מער אויס דעם גע-
שלעכטע דעם גלעד, זאגנס
ככיר, זאגנס מנשה, פאן
דען געשלעכטערן דער קינדער
יוסף טראטען אויף אונד רע-
דעטען פאר משה, דען פיר-
שטען אונד פאמיליענדייפ
טערן דער קינדער ישראל'ס.
(ב) שפראכען געהמליך: מיי-
נעם העררן האט דער עווי-
גע בעפאהלען, דאז לאנד
דורך דאז לאז דען קינדערן
ישראל'ס צום ערכנוטע אייג-
געבען צו לאססען, צוגלייך
אבער איזט מיינעם העררן פאן
דעם עוויגען בעפאהלען דאז ערכנוט אונטערס כרודערס צלפחד זיינען טעכטערן צו געבען;
ווען

רשי

(לד) אשר אני שוכן במוכה. שלא חשבונו
חמי נטומאחה: כי אני ה' שוכן בחור
בני ישראל. חף זמן שהם טמאים שניהם
בניהם:

ונוסף

אחם יושבים בזה אשר אני שכן
בתוכה כי אני יהוה שכן בתוך
בני ישראל: פ

שביעי

לו (א) ויקרבו ראשי האבות
למשפחת בני-גלעד בן-מכיר
בן-מנשה ממשפחת בני יוסף
וידברו לפני משה ולפני
הנשאים ראשי אבות לבני
ישראל: (ב) ויאמרו את-אדני
צורה יהוה לתת את-הארץ
בנחלה בגורל לבני ישראל
ואדני צורה ביהוה לתת את-
נחלת צלפחד אחינו לבנותיו:

והיו
ווען

תרגום אונקלוס

שכינתא שריא בגוה ארי אנא יי שכינתא
שריא בגו בני ישראל:

לו (א) וקרבו רישי אבהא לזרעית בני
גלעד בר מכיר בר מנשה מזרעית

בני יוסף ומלילו קדם משה וקדם רברביא רישי אבהא לבני ישראל:
(ב) ויאמרו ית רבוני פקיד יי למיתן ית ארעא באחסנא בעדבא לבני
ישראל ורבוני אחפקד במימרא דיי למיתן ית אחסנא צלפחד אחונא לבנותיה:

ויהיו

באור

הטמא לשון יחיד ואחר זה יאמר אשר אחם יושבים זה, לכן תרגום אונקלוס וינ"ע תרגמו צום
והקנו בתרגומם ולא תסבחו ל"ר, וכן מתורגם בלשון אשכנזי. ודעת הראש"ע שכל הטמא פיר
גססות לנקיטת שם על החנופה שהיא הטמא אם הארץ: כי אני ה' שכן בחור בני ישראל,
חור לבאר כי מה שפני שוכן במוכה הוא לנכוד ישראל. (ראש"ע):

והא

(ג) וְהָיוּ לְאַחֵד מִבְּנֵי שְׁבִטֵי בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים וְנִגְרָעָה נַחֲלָתָן
מִנַּחֲלַת אֲבֹתֵינוּ וְנוֹסַף עַל נַחֲלַת
הַמָּטָה אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם
וּמִגֵּרָל נַחֲלָתָנוּ יִגְרָע: (ד) וְאִם־
יִהְיֶה הַיָּבֵל לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנוֹסְפָה
נַחֲלָתָן עַל נַחֲלַת הַמָּטָה אֲשֶׁר
תִּהְיֶינָה לָהֶם וּמִנַּחֲלַת מִטָּה
אֲבֹתֵינוּ יִגְרָע נַחֲלָתָן: (ה) וַיֵּצֵאוּ
מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַרְפִּי
יְהוָה לֵאמֹר כִּן מַטָּה בְּנֵי־יוֹסֵף

(ג) ווען דיעזע נון איינען
אויסדען איבריגען שטעממען
דער קינדער ישראל'ס היירא
טהען, זא געהט איהר גוט
פאן דעם ערבנוטע אונזערער
פאטער, אונד קאממען צו
דעם ערבנוטע דעסיעניגען
שטאממעס הינצו, אין וועל
כעם זיא הייראטהען; אלא
וויירד דאז לאז אונזערס ערב
גוטעס פעררינגערט. (ד) ווען
אויך דיא קינדער ישראל'ס איין
יובעליאדר האבען, זא בלייבט
דיעזעס ערבנוט אימער נאך
בייא דעם שטאממע, אין וועל
כעם זיא הייראטען, אונד דעם
ערבנוטע אונזערס פאטערלי
כען שטאממעס ענטצאגען.
(ה) משה געבאט דען קינדערן

דברים

ישראל'ס, אויף בעפעהל דעם עוויגען, אונד שפראך: דער שטאם דער זעהנע יוסף'ס

רע

ר ש י

הרגום אונקלום

(ג) וַיִּהְיוּ לְאֶחָד מִבְּנֵי שְׁבִטֵי דְבִנֵּי
יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים וְתַחְמֻנֵּעַ אַחְסַנְתָּהֶן מֵאַחְסַנְתָּ
אֲבֹתָנָהּ וְתַחְמוֹסָף עַל אַחְסַנְתָּ שְׁבִטָא דִּי
יִהְיוּ לְהוֹן וּמַעַדְב אַחְסַנְתָּהּ יִרְמְנֵע:
(ד) וְאִם יִהְיֶה יוֹבֵלָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחְמוֹסָף
אַחְסַנְתָּהֶן עַל אַחְסַנְתָּ שְׁבִטָא דִּי תַּהְוִין לְהוֹן
וּמֵאַחְסַנְתָּ שְׁבִטָא דְאַכְהַתָּהּ יִרְמְנֵע
אַחְסַנְתָּהֶן: (ה) וַפִּקֵּיד מֹשֶׁה ית בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

לו (ג) ונוסף על נחלת המטה. שהיו
בנה יורשה והן מתחם על שנת
אביו: (ד) ואם יהיה היובל. מכאן הי'
ר' יהודה אומר עתיד היובל שיפסוק:
ואם יהיה היובל. כלומר אין זה מכירה
שחזרה ביובל שהירשה אינה חוזרת
ואפילו אם יהיה היובל לא תחזור הנחלה
לשבתו וגמלא שנוספה על נחלת המטה
אשר תהיינה להם:

וכל

על מימרא דיי למימר יאות שבטא
דבני

ב א ו ר

לו (ג) והיו לאחד מבני גוימר, באורו ואם יהיו לנשים לאחד משאר שבטי בני ישראל,
אז ונגרעה וגו' וכן מתורגם בלשון אשכנז: ונוסף על נחלת המטה, כי בניהן יירשו
אחין והם יחשבו לשבת אניהם: ונוסף, נפעל עבר מבני פ"י ע"מ גודע, והיה לו לומר ונוספה
בל"ג על נחלה כמו שנתב ונגרעה, ויתכן שחש סלח דבר או חלק, והמשך דבריהם כך הוא:
נחש יהיו לאחד מבני שבטי ישראל לנשים, תגרע נחלתן מנחלת אבותינו, ועל ידי זה יוסף דבר
או חלק על נחלת המטה ההוא. ואין עינינו לרה בנרנת המטה ההוא, כ"א על גרעון" נחלת
מטה סכומינו אשר יגרע על ידי כך: (ד) ואם יהיה היובל, כותיפו ואסרו, אין זה דומה
לכך, כי המניוס חוזרת באבל, קנל הירושא אינה חוזרת, ואין לנו מקום לשבט אל הנחלה
עוד

תרגום אשכנזי

מסעי לו

רעדעט רעכט; (ו) דער עוויגע
פֿערֿארדנעט אַלזאָ דען טעג-
טערן צלפחד, אונד שפּריכט:
זיא קעננען פֿרייען, ווען זיא
וואָללען, יעדאָך מיססען זיא
אונטער דעם געשלעכטע איה-
רעם פֿאַטערליכען שטאַממעם
פֿרייען, (ז) דאָמיט קיין ערב-
גוט דער קינדער ישראל'ס
אויס איינעם שטאַממע אין
דען אַנדערן איבערגעהע, זאָג-
דערן יעדער פֿאָן דען קינדערן
ישראל'ס דעם ערבגוטע זיי-
נעם פֿאַטערליכען שטאַממעם
אַנהאַנגע. (ח) איינע יעדע
טאָכטער, דיא ערבֿעהיג איזט

דברים: (ו) זה הדבר אשר צוה
יהוה לבנות צלפחד לאמר
לטוב בעיניהם תהיינה לנשים
אך למשפחת מטה אביהם
תהיינה לנשים: (ז) ולא תסב
נחלה לבני ישראל ממטה אל-
מטה כי איש בנחלת מטה
אבתיו ידבקו בני ישראל: (ח) וכל-
בת ירשת נחלה ממטות בני
ישראל לאחד ממשפחת מטה

אביה
אונטער דען שטעממען דער קינדער ישראל'ס מוס איינען אויס איהרעם פֿאַטערליכען
שטאַמ-

רשי

תרגום אונקלוס

(ח) וכל בת יורשת נחלה. שלא היה בן
לאביה:
מחלה
תהיו לנשין בכם לזרעית שבטא דאבוהן תהיו לנשין: (ז) ולא תסחר אחסנא
לבני ישראל משבטא לשבטא ארי גבר באחסנת שבטא דאבהתוהי ידבקו בני
ישראל: (ח) וכל ברתא ירתח אחסנא משבטא דבני ישראל לחד מזרעית שבטא

דאבוהא

באור

עוד, אף אם תהיה שנת היוכל: (ו) לבנות צלפחד, תרגום יב"ע הוסיף בתרגומו של פסוק
זה, וזה לשונו, לא לדריא דעתידין למיקם במר פילוג זרעא אלהן לננת צלפחד וגומר,
והיא מדברי חנמיו ז"ל שלמדו מן זה הדבר שלא נלטו אלא אותו הדור (נכח במרא ק"ב):
לטוב בעיניהם, רלה לומר בשנת אביהן תבחרנה את הטוב והישר בעיניהן כמו שכתב אך
למשפחת מטה אביהם: לטוב, דגש הטי"ת על חסרון ה"א הדעת וענינו להטוב: (ז) ולא תסב
נחלה, לדעת הרמב"ן הן שתי מלות, לזה ביורשת נחלה שלא תושאנה רק למטה אביהם, ולזה
בנשאות כבר (שלא היו יורשת נחלה), ואחרי היותן לאיש מתו אחיהן במי האב, לא תסב
הנחלה למטה אחר, ולא יירשו אותן בניהן ולא בעליהן כ"א אחד מקרוביהן, והזהיר מתחלה
בננות צלפחד ואחר כך בכל בת יורשת נחלה, ואמר בכל ישראל שלא תסב נחלה ממטה אל מטה
שאף הנשאות או המוהרות אם יעברו על המלוה יירשו אותן אנשי המטה שיהיו כלם דבוקים
וקשורים נחלת אבותם, ולא נהג כל זה רק בדור הנוחל את הארץ בעת החלוקה, עד כאן.
ולפי הפשט יתכן שבכתוב הזה מבאר הטעם אל שורה למעלה על ננות צלפחד שהיינה למטה
אביהן, כדי שלא תסב נחלה ממטה אל מטה אחר כי יבא אחר כך האיש לקחת נחלה גם ממטה
אחר ויתערבו נחלות השבטים. וכן מתורגם בלשון אשכנז. נחלה לבני ישראל, באורו נחלה
שהיא לבני ישראל: (ח) וכל בת יורשת נחלה, כבר הזכרתי למעלה שהזהיר מתחלה על

ננות

מ ס ע י לו

אֲבִיהָ הָיְתָה לְאִשָּׁה לְמַעַן יִירָשׁוּ
בְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נָחֳלֶת אֲבֹתָיו:
(ט) וְלֹא תִסָּבֵב נְחֻלָּה מִמָּטָה לְמָטָה
אַחֵר כִּי־אִישׁ בְּנִחְלָתוֹ יִדְבֹקוּ
מִטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (י) כֹּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֶּן עֲשׂוֹ
בְּנוֹת צִלְפָּחָד: (יא) וְהָיְיְנָה
מַחְלָה תִרְצָה וְחִגְלָה וּמִלְכָּה
וְנָעָה בְּנוֹת צִלְפָּחָד לְבְנֵי דִדְיָהוּן
לְנָשִׁים: (יב) מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי־
מְנַשֶּׁה בֶּן־יוֹסֵף הָיוּ לְנָשִׁים וְהָיוּ
נִחְלָתֵין עַל־מָטָה מִשְׁפַּחַת

כליעב איהר ערבנוט בייא דעם שטאממע איהרעם

אביהן

תרגום אשכנזי קצח

שטאממע פרייען, דאמיטדיא
קינדער ישראל'ס יערער זיין
פאטערליכעם גוט ערבע,
(ט) אונד קיין ערבנוט פאן
איינעם שטאממע צום אנדערן
דערן איבערגעהע, זאנדערן
דיא שטעממע דער קינדער
ישראל'ס יערער זיינעם ערב.
גיטע אנהאנגע. (י) וויא
דער עוויגע דעם משה בע.
פאהלען, אלוף טהאטען דיא
טעכטער צלפחד. (יא) מחלה,
חרצה, חגלה, מלכה אונד
נועה, דיא טעכטער צלפחד,
פרייעטען דיא קינדער איה.
דער פעטטערן, (יב) פרייע
טען אלוף אים דען געשלעכט.
טערן דער זאנהע מנשה
זאנהם יוסף, אונד דאדורך
פאטערליכען געשלעכטס.
דיע.

תרגום אונקלורס

ר ש י

(יא) מחלה חרצה וגו'. כאן מנאן
לפי גדולתן זו מזו נשים ונשאו כסדר
מולדותן וכל המקרא מנאן לפי חכמתן
ומגיד שקילות זו מזו:

דאבוהא תהי לאנתו בדיל הירחון בני ישראל
גבר אחסנת אבהותיה: (ט) ולא תסחר אחסנא
משבטא לשבטא אחרנא ארי גבר
באחסנתיה. ידבקון שבטא דבני ישראל:

(י) כמא די פקיד יי יח משה בן עכדו בנת צלפחד: (יא) והואה מחלה תרצה
וחגלה ומלכה ונועה בנת צלפחד לבני אחי אביהן לנשין: (יב) מורעית בני
מנשה בר יוסף הואה לנשין והורא אחסנתהן על שבטא ורעית אבוהן:
אליו

ב א ו ר

ננות כלפחד ועתה ידבר בכל בת יורשת נחלה בני ישראל שיהיה לאשה לאחד ממשפחת מטה
אביה. ודלא כראש"ע שנחב שבחוב הזה ידבר על אחר נימל הארץ ולכן אמר ולא חסב נחלה
פעם שניה, כי האמת כמו שקבלו ח"ל שדבר הזה לא היה נוהג רק בדור ההוא שהיה קודם
חלוקת הארץ כמ"ג הרמב"ן כדי שלא יבא האיש ההוא לקחת נחלה גם ממטה אחר ויתערבו
השנתיים זה עם זה כנחלה: (יב) וחתי נחלהן, על ידי שפיו מאשפחת אביהן לנשים הימה גם
נחלתן

חרגום אשכנזי

(יג) דיועס זינד דיא געכאטע
אונד פֿערֿארדנונגען, וועלכע
דער עוויגע דען קינדערן
ישראל'ס דורך משה אין דען
געפֿילדען מואב'ס, אסירדונגען
גען ירחו איבער, בעפֿאהלען
האט.

מסעי לו

אֲבִירָהֶן: (יג) אֱלֹהֵי הַמִּצְוֹת
וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
בְּיַד־מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּעֶרְבַת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יִרְחֹו:

חזק

חרגום אונק לוס

(יג) אֱלֵין פֿקִידִיא וְדִינִיא דִּי פֿקִיד יי בִּידֵא דְמֹשֶׁה לֹחַ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁרִיא
דְּמוֹאָב עַל יַרְדֵּנָא דִּירְחֹו:

באור

נחמן על מטה משפחת אביהן: (יג) אלה המצוות והמשפטים, דיני הנחלה והגדר ומשפט
הרוכחים, ומלות כל צד יורשת של חוסן נחלה: בערבח מואב, הוא המסע האחרון שהיה
לכס נימימשה, ושם נזהר למנות את ישראל, ומסר להם עוד חקים ומשפטים ישרים, והוכיחם
על מרים קודם מותו, ושם נאמר לו שיעלה על הר נבו למות שם על פי ה', והאל זכנו
לקשיג תעלומות תורתו, ולא נחלל מלהגות צה כל ימי חיינו:

סכים פסוקי דספר במדבר אלף ומאתים ושמנים ושמנה, אפרח סימן. וחציו
והיה האיש אשר אבחר בו מזהו יפוח. ופרשיותיו עשרה, יי בדרך ינחנו סימן.
וסדריו ל"ב, לב טהור ברא לי אלהים סימן. ופרקיו ל"ו, לו חבמו ישכילו ואת
סימן. מנין הפתוחות שתיים ותשעים, והסתומות ששים ושש, הכל מאה
וחמשים ושמונה פרשיות, אני חלקך ונחלתך סימן.